

MEKANIikka

Nopeus

Nopeus

- Nopeuden määrittämiseksi täytyy selvittää, kuinka pitkä matka tietyssä ajassa on kuljettu.
- Tyypillisesti lasketaan keskinopeus, koska vakionopeuden säilyttäminen on monesta syystä vaikeaa.
- Tarvittavat suureet:

v = nopeus (velocity)

yksikkö tyypillisesti [m/s] tai [km/h]

s = matka (space)

yksikkö tyypillisesti [m] tai [km]

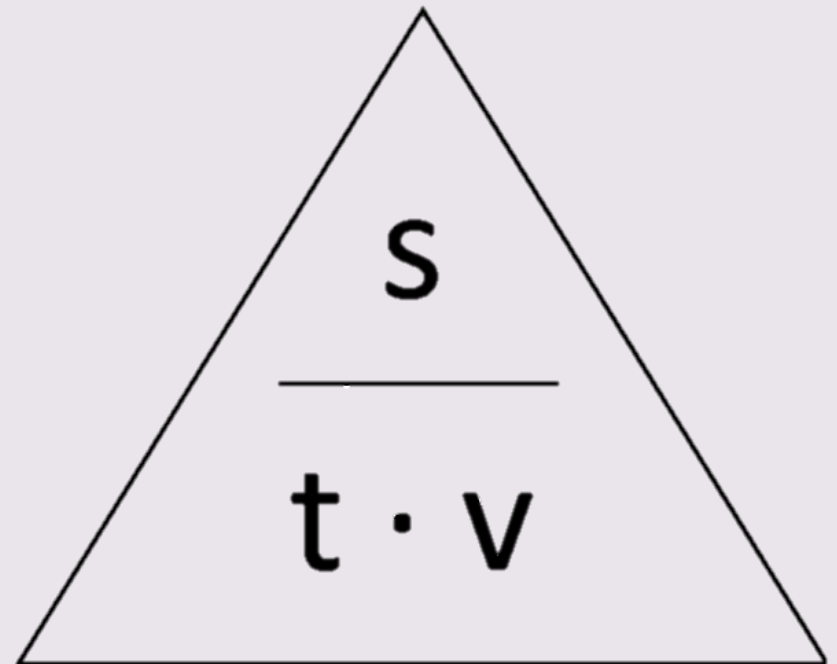
t = aika (time)

yksikkö tyypillisesti [s] tai [h]

Laskukaava

$$\text{nopeus} = \frac{\text{matka}}{\text{aika}}$$

$$v = \frac{s}{t}$$

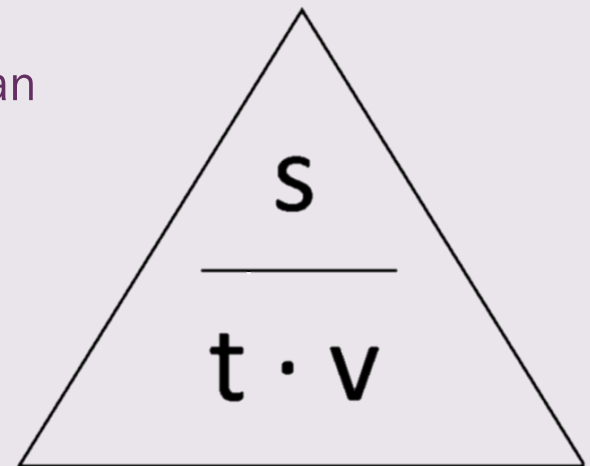

Ajan ja matkan laskeminen

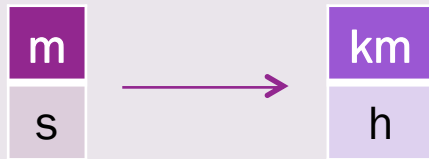
- Ajan ja matkan voi ratkaista nopeuden yhtälöstä normaalia yhtälönratkaisua käyttäen tai muistikolmion avulla. (Jatko-opinnoissa suositetaan yhtälönratkaisua.)

Muistikolmion käyttö:

- Jos halutaan laskea matka, peitetään matkan kirjainsymboli s . Näkyviin jäävät vierekkäin aika t ja nopeus v . Kerrotaan ne keskenään.
- Jos halutaan laskea aika, peitetään ajan kirjainsymboli t . Näkyviin jäävät allekkain matkan s ja nopeuden t . Jaetaan matka nopeudella.

Miten muutetaan nopeus eri yksiköstä toiseen

Kerro luvulla 3,6

Jaa luvulla 3,6

Erilaisia nopeuksia

Äänen nopeus ilmassa	340 m/s
Äänen nopeus vedessä	1 500 m/s
Maan nopeus auringon ympäri	30 km/s
Hermoimpulssin nopeus	120 m/s
Veren virtausnopeus levossa aortassa	0,5 m/s
Veren virtaus hiussuonissa	0,5 mm/s
Luotijuna	540 km/h
kävelijä	5 km/h
Nopein ihminen	40 km/h
Nopein juoksija:gepardi	100 km/h
Suurin nopeus:valon nopeus	300 000 km/s

Esimerkkilasku

Kaverukset testasivat autonsa nopeusmittaria ajamalla 40 km/h mittarinopeudella. Kahden pylväsvälin eli 100 metrin matkaan kului aikaa 10 s. Mikä oli mittauksen mukaan auton todellinen nopeus?

matka = 100 m

aika = 10 s

nopeus = $100 \text{ m} / 10 \text{ s} = 10 \text{ m/s} = 10 * 3,6 \text{ km/h} = 36 \text{ km/h}$

Vastaus: Auton todellinen nopeus oli 36 km/h.